

УДК 338.124.4

Беленко Олексій Сергійович

*студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київського національного університету технологій та дизайну*

ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ

***Анотація.** Проведено аналіз основних елементів фінансового моніторингу, що здійснюється банками.*

***Ключові слова:** ризики, фінансовий моніторинг, економічна безпека, банки, державний фінансовий моніторинг, первинний фінансовий моніторинг.*

Постановка проблеми. В сучасному середовищі банківської системи, перебуває в умовах легалізації(конкурентної боротьби та в несприятливих політико-економічних умовах, обтяжується загальнодержавною фінансовою кризою. Це зумовлює потребу в використанні ефективних інструментів управлінської діяльності з боку забезпечення фінансової безпеки підприємства для завчасного попередження та подолання кризових ситуацій.

Метою статті є теоретичне обґрунтування управління фінансової безпеки підприємства на базі його складової механізмів подолання загальнодержавної фінансової кризи.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах розгортання світової фінансової кризи, яка досить відчутно впливає і на українську

економіку, сьогодні відбувається кардинальна перебудова фінансової, і зокрема, банківської сфер.

Зростання міжнародних фінансових ринків та урізноманітнення фінансових інструментів забезпечили банкам ширший доступ до грошових коштів. Водночас ринки продовжують розширювати асортимент нових продуктів і послуг.

У грудні 1988 року Базельський комітет банківського нагляду ухвалив Декларацію «Про запобігання злочинному використанню банківської системи з метою відмивання грошових коштів» [4], у якій «відмивання коштів» описується як діяльність злочинців та їх помічників, пов'язана із використанням банківської системи

Такий вид злочинної діяльності як легалізація (відмивання) злочинних доходів перебуває у центрі уваги міжнародної спільноти, оскільки являє глобальну загрозу економічній та політичній безпеці будь-якої країни.

Банківські установи часто являються посередниками у легалізації (відмиванні) коштів, отриманих незаконним шляхом, тому здійснення банками превентивних заходів щодо запобігання цим суспільно небезпечним діям та створення ефективного механізму щодо виявлення легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, клієнтами банку набуває особливого значення.

Найбільш поширеними способами легалізації злочинних доходів у банківській сфері України є:

- переказ коштів через банківські рахунки в Україні за фіктивними договорами;
- отримання в банках коштів з рахунків на фіктивних підставах;
- переказ коштів на банківські рахунки за кордон на підставі фіктивних угод;
- укладання договорів банківського вкладу;
- здійснення валютнообмінних операцій;

– укладання кредитних договорів [1, с. 150].

Саме виявлення та протидія легалізації незаконних доходів і фінансування тероризму стали основою спільної та цілеспрямованої роботи служби Державного фінансового моніторингу, Національного банку України та інших органів виконавчої влади.

Первинний фінансовий моніторинг мають проводити всі підприємства, установи та організації, які відповідно до чинного законодавства здійснюють фінансові операції.

За офіційною звітною інформацією ДКФМУ найбільш активними в системі звітування є банківські установи, які надсилають основну частину повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу. Отже, комерційні банки є основним джерелом надходження інформації про здійснення фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу. Це свідчить про велику значимість дослідження фінансового моніторингу у протидії легалізації (відмиванню) доходів одержаних злочинним у банківській системі.

Метою фінансового моніторингу банківської установи є виявлення, збирання, обробка, аналіз та своєчасне надання інформації що до запобігання та мінімізації ризиків та з питань запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, відповідно до діючого законодавства. Відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України та організацію первинного фінансового моніторингу на рівні окремого банку є керівник виконавчого органу банку.

Можна зробити висновок що найбільш ємним в Україні є банківський сектор при цьому саме банківські установи є найбільш привабливою і становлять високий ризик для використання в операціях із відмивання брудних коштів. Фінансові установи у першу чергу банки залишаються основною технологічною ланкою у проведенні операцій із відмивання злочинних доходів .

Проведення первинний фінансовий моніторинг в банківській системі є складовою частиною комплексу запобігання та протидії відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом. Останній, у свою чергу, є підсистемою фінансової безпеки країни і з кожним роком набуває інтеграційного та глобалізаційного характеру, що вимагає постійного вдосконалення його механізмів.

Висновки. Проведене дослідження організаційно-аналітичних засад проведення фінансового моніторингу в банках дозволяє зробити наступні висновки.

По-перше, здійснення фінансового моніторингу в банках відіграє важливу роль у протидії легалізації (відмиванню) злочинних доходів, отриманих незаконним шляхом.

По-друге, чинне законодавство України в цілому відповідає міжнародним вимогам щодо протидії легалізації злочинних доходів, а також має відповідні внутрішньодержавні структури фінансової розвідки.

По-третє, відсутність наладженого механізму надання повідомлень та недостатня підготовка спеціалістів з проведення моніторингу щодо клієнтів банку загрожує ефективності функціонування банківської установи.

По-четверте, необхідне вдосконалення організації системи фінансового моніторингу, підвищення її ефективності, а також подальше впровадження в національне законодавство міжнародних стандартів, що у кінцевому результаті підвищить імідж України на світовому ринку фінансових послуг.

Література

1. Сухонос В. В. Легалізація злочинних доходів у банківській сфері і боротьба з нею / В. В. Сухонос // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 1. – С. 149–153.

2. Колдовський М. В. Оцінка ризику клієнта банку на предмет можливості ним проводити операції по легалізації доходів / М. В. Колдовський, О. М. Ващенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць : заснований у 1999 р. / ДВНЗ “УАБС НБУ”. – Суми”, 2009. – Вип. 24. – С. 181–189.
3. Москаленко Н. В. Фінансовий моніторинг як інструмент боротьби з тіньовою економікою / Н. В. Москаленко // Фінансове право. – 2010. – № 4 (14). – С. 39–42.
4. Державна служба фінансового моніторингу України: підсумки роботи за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Київ, 2011. – С. 12. / Державна служба фінансового моніторингу України [сайт]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2012/06.02.2012/ZVIT%202011_1.pdf. – Назва з екрану.
5. Бережний О. Ризики використання послуг банків для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму в системі банківських ризиків / Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 3-7.